

DE VERSCHILLENDE KARAKTERS VAN DI-RECT

Vrijdag 8 maart kwam Sphinx uit, alweer het tiende album van DI-RECT. Musicmaker sprak met frontman Marcel Veenendaal en bassist Bas van Wageningen over goedkope Klira's, koffers vol microfoons en een dolby atmos-mix.

Tekst: Chris Dekker

Uw reporter met links Bas van Wageningen en rechts Marcel Veenendaal

We spreken Marcel en Bas een keer niet in Den Haag, maar in een van de vele studio's van Sound City in Amsterdam. Sphinx is gemixt in dolby atmos (zie kader) en vandaag is de eerste luisterbeurt. Voor deze sessie heeft Musicmaker alle tijd om met het duo over het maakproces van het album te praten. Wanneer begin je bijvoorbeeld aan een album?

Marcel: 'De muziek blijft zich maar opstapelen. Through The Looking Glass is een idee uit 2016. We hebben dat nummer destijds aangeraakt, we voelden dat het iets had, maar het refrein en de vorm zijn veel later gekomen. We zijn er beter in geworden om ideeën eruit te gooien en te laten rijpen. Het dient zichzelf wel weer aan. Vrij snel na Wild Hearts (2020; red.) hebben we wat tracks opgenomen, waaronder Through The Looking Glass. Het was fris om samen te spelen en ons te concentreren op één nummer, in plaats van twaalf tegelijk, waarbij iedereen met van alles bezig is. Dat gebeurde ook met How My Heart Was Won. Het nummer gbs Kid kwam iets anders tot stand, maar ook daar waren we alleen met

die song bezig, en daarna kwam OMG It's Happening. Afmaken, loslaten, delen en verder met een nieuwe track. Zo brachten we vier losse tracks uit, en daaruit ontstond het idee om meer muziek te maken die deze tracks zou complimenteren. Tracks met verschillende stijlen, die duidelijk van één band komen.'

Bas: 'We brachten steeds iets actueels uit en als je het dan op de radio speelde, was je er nog oprecht enthousiast over. En als we een nummer in het festivalseizoen uitbrachten, konden we het meteen spelen. Twee weken nadat we eens strik om het nummer gelegd hadden, kwam het al uit. Natuurlijk verkopen we vinyl aan een paar duizend puristen, maar streaming is de norm geworden. Het heeft voordelen, maar ik vind het ingewikkeld om aandacht te krijgen voor nummers die geen single zijn. In het verleden brachten we een mooi album uit, maar er komt zo veel muziek uit, dat zo'n album dan na twee maanden zijn moment wel had gehad. De singles kregen de shine en de

totaal andere karakters zijn en dat zie ik vaak in de bands waar ik van hou. Is dat een van jullie geheimen?

Marcel knikt bevestigend: 'We zijn er nog! Dat zegt al genoeg. We hebben elkaar dusdanig veel te bieden en te voeden en we inspireren elkaar op vele fronten. Dat waarderen we erg van elkaar.'

Bas: 'Marcel en Spike zijn anders, maar Spike en Jamie zijn ook weer worlds apart. Ik deel die mening wel en als ik erover nadenk is het inherent aan bands die het lang volhouden.

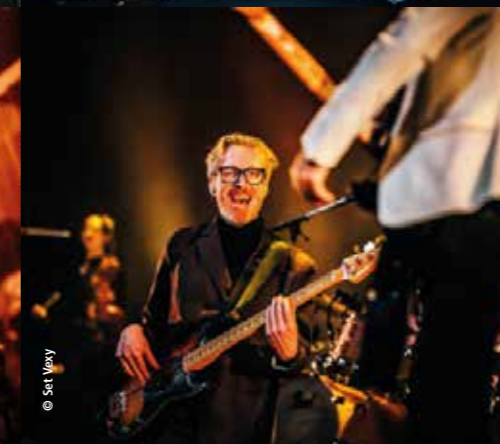
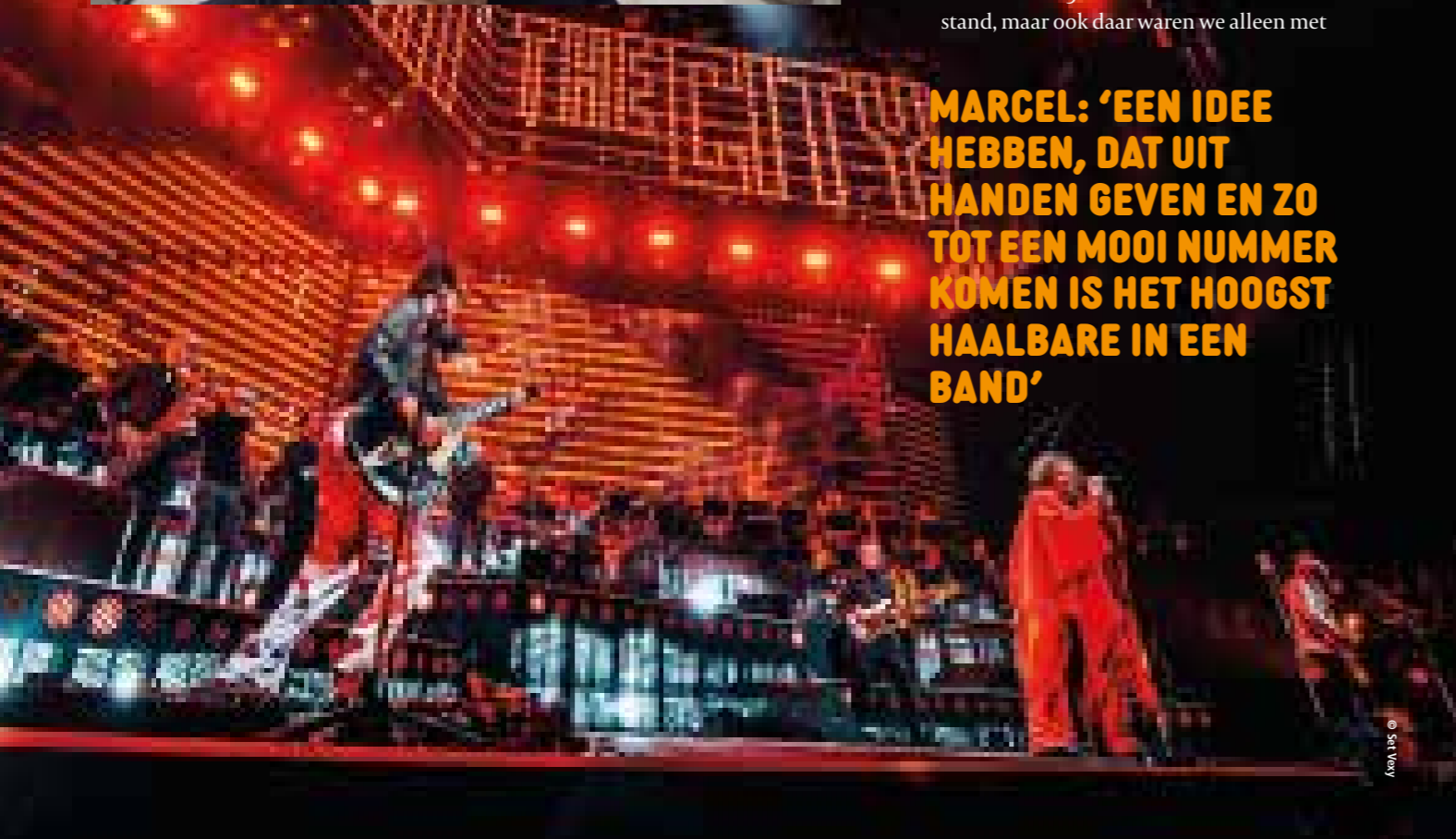
albumtracks bleven achter. Nu stonden vier nummers steeds een half jaar in het voetlicht, het titelnummer krijgt nu extra promotie, de helft van het album heeft dus al aandacht gehad, en die laatste vijf zijn nieuw en dat is goed behapbaar.'

RIJPEN

Terwijl ik het album beluisterde viel me op dat de nummers zeer divers zijn, maar toch duidelijk DI-RECT. Het viel me ook op dat jullie allemaal

De Earring bestaat ook uit vier totaal verschillende gasten, maar daardoor wordt de som der delen groter. Dat zie je ook bij de Peppers en de Stones. Daarnaast tikken we allemaal de veertig aan, of we zijn het al, en we zijn met elkaar opgegroeid vanaf ons vijftiende, zestiende. We omarmen de verschillen steeds meer en we gaan er minder van uit dat jouw idee het beste idee is. Nu gooien we een idee op en we kijken er samen naar. Daar worden we steeds beter in en daardoor wordt de productiviteit ge-

MARCEL: 'EEN IDEE HEBBEN, DAT UIT HANDEN GEVEN EN ZO TOT EEN MOOI NUMMER KOMEN IS HET HOOGST HAALBARE IN EEN BAND'

DE SPULLEN

Marcel: 'Ik heb een hele reis doorgemaakt en ik weet wat goed bij me past. Ik zong alles in via een Flea 47 mic; een remake van de U47. Dan via een Neve 1073 preamp en een Audioscape-versie van de Universal Audio Blue Stripe 1176 compressor. Die chain gebruiken we voor de hele plaat.'
 Bas: 'Bij tracking en overdubs was die chain identiek, dus we konden te gekke live takes combineren met latere vocal takes. Paul Jan, Marcel en ik hebben veel mooie spullen, dus we nemen koffers vol mics, preamps en compressors mee. Ik denk dat de hele Neumann U-serie aanwezig was! We zijn zeer zorgvuldig met een goede voorkant: het geluid goed vangen is de basis. We nemen digitaal op. Dat heeft creatief gezien voordelen waar we enerzijds aan gewend zijn en waar we anderzijds ook graag mee werken. Het samenstellen van een track uit takes verrijkt ons proces.'

En jullie nemen gitaar en bas vast met buizenbakken op?

Bas: 'Spike is nooit klaar met het uitdiepen van zijn set-up. Die is helemaal stereo en dan moet er ook wat in het midden. Het

stopt nooit. Als er links een Bassman staat, moet er rechts ook één, haha!'
 Marcel: 'Jamie is wat eenvoudiger. Hij is heel doeltreffend met een paar snares, waarbij hij precies weet wat er past in een nummer. Maar je hoeft met hem niet over gear te praten.' (zie ook het interview in Slagwerkkraan 241; red.)
 Bas: 'Jamie weet meteen wat hij horen wil, terwijl Spike het liefst alle effectpedalen checkt.'

Speel je ook gitaar op het album, Marcel?
 'Ik speel toetsen en doe deels de productie. Ik speel alles een beetje. Net genoeg om nummers te maken, om het vervolgens aan de gitaristen over te laten. In mijn demo's zit soms geen gitaar en zang; ik maak meer vibes. Dat geeft ruimte voor iedereen. Spike is erg van de melodieën en daar geniet ik enorm van. Met Guus van der Steen zoek ik dan naar de juiste woorden bij de muziek. Dat is juist gaaf van in een band zitten: Je hoeft het niet alleen te doen en ik wil het niet alleen doen. Een idee hebben, dat uit handen geven en zo tot een mooi nummer komen is het hoogst haalbare in een band.'

Bas: 'Mijn effecten gaan via een d.i. en ik nam op met een Bassman die Spike nog niet gebruikte, haha, en een Ampeg Fliptop. Na jaren veel op een Mosrite te hebben gespeeld, viel ik nu weer veel terug op mijn '81 Squier/Fender JV. Het spelen met de P beviel zo goed, dat ik na de opnames een '65er en een '57er heb aangeschaft. De eerste hoor je op één nummer en die gebruik ik nu met alle optredens. De '57 nam ik mee naar alle radio-optredens.'

Heb ik nog wat gemist?

Bas en Marcel in koor: 'De Klira!'
 Bas: 'Spike zit in een Jazzmaster-trip, hij heeft wat excessieve Jazzmasters aangeschaft, maar voor zijn demo's pakte hij vaak een oude, Duitse, skai-beklede Klira van 350 euro via een amp-presetje. De Klira is helder en loepzuiver en die sound werd eigenlijk het geluid van de plaat en we konden het niet namaken met de duurste gitaren. Tijdens optredens staat er een batterij gitaren, maar dat waibomending wint. Spike en Paul Jan wisselen tijdens de live set af op die gitaar!'

DI-RECT IN DOLBY ATMOS

Bas en Marcel zijn in Sound City om voor de eerste keer de dolby atmos-mix te horen van het album. Kortgezegd is dit een surround-systeem waarbij je tot op 128 sporen en 64 (!) speakers kunt gebruiken, waarbij het geluid echt van alle kanten op je afkomt. Zie Musicmaker 498 voor een uitgebreide uitleg. Bas vertelt over de keuze:

'Ik was vooral nieuwsgierig. Ik ben old school: wat is er mis met stereo? En mono ging in de sixties toch ook prima? Apple is er als muziekplatform actief mee. In Nederland is Spotify veel groter, Apple wil een stukje van de taart en ze benaderen artiesten actief en ze investeren erin om albums in atmos uit te brengen. Toen we

de aanvraag kregen, dachten we: waarom niet? Het is bizar dat je die atmos-mix ook op je AirPods kunt ervaren. Het is super weird dat je dingen achter je, voor je en boven je hoort, in plaats van alleen links en rechts. Cenzo Townshend heeft onze plaat gemixt en wij krijgen de stereo mix en alle stems. Deze hebben we aangeleverd en die zijn voor de atmos-mix gebruikt. Ik denk dat je met reverb erg leuke dingen kunt doen! Het is een hele nieuwe ervaring. Een jaar terug moest je concertopname in 5.1 en nu is dit happening. In feite is dit een atmos-remix van de stereo mix, maar je kan er ook vanaf begin op productieniveau over nadenken en nog gekker gaan. Als dit in de sixties bestond, waren The Beatles de eersten geweest!'

voelsmatig ook hoger. We zijn er beter in geworden om nummers te laten rijpen. We gooien iets niet te vroeg dicht. Meestal maakten we een demo waar we allemaal een half jaar mee leefden, voordat we het opnamen. Daardoor was het opnameproces overzichtelijk. We gingen twee weken samen een ruimte in en voor 80 à 90 procent wisten we wat we moesten doen. De rest was voor de frisse en spontane ingevingen.'

IN DE FIK

Marcel: 'Het scheelt wel per nummer. Het nummer Sphinx was een demo van Matteo Iannella (vaste live-toetsenist en DI-RECT-lid; red.). Er zat geen bas op, maar wel een laag pulserende ARP synth. We gingen er allemaal lekker op en we hadden een vorm beklonken. Na het eten speelden we hem twee keer door en dat stond zo in de fik! Het wapperde van alle kanten, dus we dachten: we doen hem morgen wel netjes over. We deden het de volgende ochtend na een bak koffie en het sloeg nergens op.'

Bas: 'Het was niet te raken en we merkten hoe bijzonder die opname van de dag

BAS: 'MARCEL EN SPIKE MAKEN VAAK HELE PRODUCTIES VAN HUN DEMO EN DAAR ZIT SOMS MAGIC IN DIE JE NIET WILT VERLIEZEN'

den in een halve cirkel in de liveroom, terwijl Marcel met onze producer Niels Zuiderhoek in de controleruimte stond. We konden elkaar allemaal aankijken, dus het was supervrij. Aftikken en spelen.'

eindelijke versie. Soms werken we dus met een demo, waarbij we de geprogrammeerde drums vervangen door echte drums, dan de bas en verder, en dat deden we nu ook. Maar door die chique demo's, zoals bijvoorbeeld met die ARP, wisten we meestal al wat het tempo moest zijn. In het verleden hadden we ook demo's, maar dan bouwden we een nummer helemaal opnieuw op en soms mis je dan een bepaalde vibe. Nu konden we die bewaren en dan speel je wat er bij past. Dat gaf een gave hybride manier van werken, die goed voor ons uitpakte.'

Bas vervolgt: 'Terugkomend op onze verschillen: Het is goed om te weten dat we allemaal op een ander moment pieken. Jamie piekt vroeg en na zes of zeven takes is de energie een beetje weg. Ik heb juist vijf takes nodig om een beetje op gang te komen. Spike is weer snel en Paul Jan heeft wat meer tijd nodig. Je zoekt dan naar die sweet spot, waarin iedereen op z'n best is en iedereen het voelt. Als je zo'n take terugluistert, is het meteen kicken. Als het gaaf is, is het gaaf, of iets nou uitgekristalliseerd is of niet. We kozen meestal de take waar iedereen blij van werd, maar dan keken we altijd even naar de andere takes of daar iets bijzonders in gebeurde. We nemen alles met clicktrack op, dus we konden andere stukjes aan de beste take toevoegen. Soms had een take iets apart, waardoor het juist de aanleiding om het nog eens over te doen.'

di-rect.nl

ervoor was. Ik was de baspartij zelfs nog aan het uitvogelen. Normaal verzorg ik als bassist de backbone, maar die werd nu door de ARP gedaan. Ik kon dus de hoogte in en melodieuzer spelen, zonder dat er iets wegviel. Jamie voelt de dynamiek sowieso goed aan en Marcel stond lekker mee te blèren. Normaal is er altijd een venster tussen de live- en de controleruimte. We namen nu op in Studio Konkreet in Dordrecht, en daar was dat raam tot de grond. Wij ston-

Marcel: 'Je maakt samen dat reisje door het nummer, terwijl er wel controle over het geluid is. Er was wel overspraak, maar dan hoor je nog meer dat de band het samen heeft opgenomen.'

PIEKEN

Bas: 'Marcel en Spike maken vaak hele producties van hun demo en daar zit soms magic in die je niet wilt verliezen in de uit-